

EDUSKUNNAN VASTAUS 79/2004 vp

Hallituksen esitys ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen muutosten sekä alusten ja satamarakenteiden kansainvälisen turvasäännösten hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta, alusrekisterilain muuttamisesta ja rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen muutosten sekä alusten ja satamarakenteiden kansainvälisen turvasäännösten hyväksymisestä sekä laeiksi yleissopimuksen liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta, alusrekisterilain muuttamisesta ja rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta (HE 59/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 14/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti toimiin saattaakseen matkustajaluetteloita koskevan sääntelyn vastaamaan perustuslain vaatimuksia.

Eduskunta on

hyväksynyt ihmishengen turvallisuudesta merellä Lontoossa vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteeseen Lontoossa 12 päivänä joulukuuta 2002 tehdyt muutokset sillä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteeseen Lontoossa 12 päivänä joulukuuta 2002 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla annetaan alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 725/2004, jäljempänä turvatoimiasetus, edellytetyt kansallista täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *toimivaltaisella viranomaisella* Merenkululaitosta, rajavartiolaitosta, poliisia ja tullilaitosta;

2) *satamanpitäjällä* sitä, joka ylläpitää satamarakennetta; sekä

3) *vaarallisella esineellä* sellaista esinettä, esineen jäljitelmää tai ainetta, joka voi vaarantaa tai jota voidaan käyttää vaarantamaan aluksen tai satamarakenteen taikka niissä olevien turvallisuutta.

2 luku

Toimivaltaisten viranomaisten tehtävät

3 §

Toimivaltaisen viranomaisen yleiset tehtävät

Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on valvoa, että turvatoimiasetuksen ja tämän lain säännöksiä noudatetaan.

Rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullilaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen säännösten noudattamisessa havaitsemistaan puutteista Merenkululaitokselle, jonka on viipymättä ryhdyttävä toimiin puutteellisuuksien korjaamiseksi. Jos puutteellisuus on luonteeltaan sellainen, että sen korjaaminen vaatii pikaisia toimia, muukin toimivaltainen viranomainen voi ryhtyä välittömiin toimiin puutteen korjaamiseksi. Sen on myös ilmoitettava asiasta heti Merenkululaitokselle.

Merenkululaitoksen, rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen säännösten noudattamisessa havaitsemistaan vakavista puutteellisuuksista poliisille turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa määritellyn turvatason arviointia varten.

Toimivaltaisen viranomaisen on luovutettava salassapitosäännösten estämättä tämän lain tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia tietoja toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Tietoja voidaan välittää sähköisesti siten kuin tässä laissa jäljempänä säädetään.

4 §

Merenkululaitoksen erityistehtävät

Merenkululaitos toimii turvatoimiasetuksen 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna merenkulun

turvatoimien yhteysyksikkönä, minkä lisäksi sen tehtävänä on:

1) suorittaa satamarakenteiden turva-arvioinnit, hyväksyä alusten ja satamarakenteiden turvasuunnitelmat, katsastaa alukset sekä antaa todistuskirjat siten kuin turvatoimiasetuksessa ja tässä laissa säädetään;

2) ryhtyä turvatoimiasetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että suomalaisessa satamassa oleva alus on turvatoimiasetuksen säännösten mukainen, ja jos on perusteltua syytä epäillä, ettei alus ole turvatoimiasetuksen säännösten mukainen, tai jos alus ei esitä todistuskirjaa pyydettyä, ilmoittaa asiasta rajavartiolaitokselle, poliisille tai tullilaitokselle sekä ryhtyä tarvittaviin turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 1.2 ja 1.3 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin;

3) ryhtyä turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 2.4 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin aluksen vaatimuksenmukaisuuden puutteiden korjaamiseksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että suomalaisen satamaan saapuva alus ei noudata turvatoimiasetuksen säännöksiä, ja jos tilanne ei korjaannu tai muuten on perusteltua syytä uskoa, että alus ei noudata turvatoimiasetuksen säännöksiä, ilmoittaa asiasta rajavartiolaitokselle, poliisille tai tullilaitokselle sekä ryhtyä tarvittaviin turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 2.5 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin;

4) hyväksyä turvatoimiasetuksen 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut vastaavat turvajärjestelyt ja ryhtyä niiden osalta asetuksen 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin toimiin;

5) tiedottaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa, tehokkaasti ja ilman aiheetonta viivytystä poliisille ilmoittamasta turvatasosta ja sen muutoksista sekä annettava tarvittaessa asiaa koskevia tarkempia tietoja;

6) tehdä turvatoimiasetuksen mukaiset hallinnon ilmoitukset; sekä

7) suorittaa muut tässä laissa Merenkulkulaitokselle säädetyt tehtävät.

5 §

Rajavartiolaitoksen erityistehtävät

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) pitää yllä yhteyspistettä alusten ja satamarakenteiden turvauhkaa koskeville ilmoituksille sekä turvahälytyksille;

2) ilmoittaa 1 kohdan mukaisista ilmoituksista ja turvahälytyksistä viivytyksettä muille toimivaltaisille viranomaisille;

3) ilmoittaa sellaisen suomalaisen aluksen 1 kohdan mukaisista turvahälytyksistä, joka ei ole Suomen satamassa tai saapumassa Suomen satamaan, välittömästi niiden valtioiden hallinnoille, joiden läheisyydessä alus liikennöi; sekä

4) saatuaan tiedon sellaisesta Suomen satamassa olevasta tai Suomen satamaan saapuvasta aluksesta, jonka osalta on olemassa perusteltua syytä uskoa, että alus ei täytä turvatoimiasetuksen säännöksiä, ja jos on perusteltua syytä uskoa, että alus aiheuttaa turvauhkaa taikka, että alukseen kohdistuu turvauhka tai turvavälikohtaus, ryhtyä turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 1.2 ja 1.3 tai 2.5 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin.

6 §

Poliisin erityistehtävät

Poliisin tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään:

1) asettaa turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 1 säännön 1.14 kohdassa tarkoitettu turvataso ja päättää käytettävissään olevien tietojen pohjalta turvatason nostamisesta ja laskemisesta sekä antaa tarkempia ohjeita vaaratilanteilta suojautumiseksi;

2) ilmoittaa päättämästään turvatason muutoksesta Merenkulkulaitokselle; sekä

3) saatuaan tiedon sellaisesta Suomen satamassa olevasta tai Suomen satamaan saapuvasta aluksesta, jonka osalta on olemassa perusteltua syytä uskoa, että alus ei täytä turvatoimiasetuksen säännöksiä, ja jos on perusteltua syytä uskoa, että alus aiheuttaa turvauhkaa taikka että alukseen kohdistuu turvauhka tai turvavälikohtaus, ryhtyä turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 1.2 ja 1.3 tai 2.5 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin.

7 §

Tullilaitoksen erityistehtävä

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, tullilaitoksen tehtävänä on ryhtyä turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 1.2 ja 1.3 tai 2.5 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin saatuaan tiedon sellaisesta Suomen satamassa olevasta tai Suomen satamaan saapuvasta aluksesta, jonka osalta on olemassa perusteltua syytä uskoa, että alus ei täytä turvatoimiasetuksen säännöksiä, ja jos on perusteltua syytä uskoa, että alus aiheuttaa turvauhkaa taikka että alukseen kohdistuu turvauhka tai turvavälikohtaus.

3 luku

Turvataarkastukset ja muut turvallisuutta lisäävät toimenpiteet

8 §

Turvataarkastukset

Laittomien aluksia tai satamarakenteita taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittavien tekojen estämiseksi saadaan tarkastaa alus, aluksen lasti, lastiyksiköt ja lastialustat, aluksen muonittamiseen ja aluksen varustamiseen käytettävät tavarat sekä satamarakenteeseen kuuluvat rakennukset, huonetilat ja säilytystilat. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä yksinomaan asuintiloina käytettävissä rakennusten tai alusten osissa. Tar-

kastus sellaisissa asumiseen käytettävissä tiloissa, joita käytetään myös liikepaikkana tai liiketoimintaan, voidaan toimittaa vain, jos se on perustellusta syystä välttämätöntä tässä momentissa tarkoitettujen tekojen estämiseksi.

Postilähetyksen turvatarkastus on toteutettava siten, että kirjesalaisuus ei vaarannu.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa, ettei matkustajalla ole vaatteissaan, muutoin yllään tai mukanaan vaarallisia esineitä. Tällöin voidaan suorittaa myös matkustajan haastattelu. Jos on perusteltua aihetta epäillä, että henkilöllä on mukanaan vaarallinen esine, henkilö voidaan tarkastaa sellaisen löytämiseksi. Turvatarkastus ja haastattelu voidaan suorittaa myös aluksella tai satamarakenteessa työskentelevälle sekä erityisen syyn sitä edellyttäessä myös niissä muutoin oleskelevalle.

Aluksella tai satamarakenteessa tarkastuksia tekevällä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tai muualla löydetty vaarallinen esine taikka aine, jonka hallussapito on muualla laissa kielletty.

Poisotetut esineet ja aineet on luovutettava poliisille tai, jollei siihen ole lain mukaan estettä, palautettava tarkastetulle henkilölle takaisin hänen poistuessaan alukselta taikka satamarakenteesta.

9 §

Luvalliset vaaralliset esineet

Aluksella tai satamarakenteessa tarkastuksia tekevä voi määrätä, että sellaiset vaaralliset esineet, joita henkilöllä on asianmukaisen luvan nojalla tai muutoin laillisesti oikeus kuljettaa mukanaan, on ennen alukseen taikka satamarakenteeseen saapumista luovutettava aluksella tai satamarakenteessa erikseen säilytettäväksi. Ne on palautettava hänen poistuessaan alukselta tai satamarakenteesta. Jollei esinettä voida tuolloin vaaratta palauttaa, se on luovutettava poliisille joko tarkastetulle henkilölle palauttamista tai poliisilain (493/1995) 24 §:ssä säädettyjä toimenpiteitä varten.

10 §

Turvatarkastuksen suorittaja

Rajavartiomiehellä, poliisimiehellä tai tullimiehellä on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettu turvatarkastus sen ehkäisemiseksi, että vaarallisia esineitä käytettäisiin laittomiin, alusta tai satamarakennetta taikka niissä olevia henkilöitä vahingoittaviin toimiin.

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkilöä voidaan käyttää suorittamaan 1 momentissa tarkoitettu turvatarkastus, jos hän täyttää järjestyksenvalvoista annetun lain (533/1999) 10 §:ssä säädettyt järjestyksenvalvojaksi hyväksymiselle asetetut edellytykset tai jos hän on saanut turvatarkastuksista lentoliikenteessä annetun lain (305/1994) 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua Ilmailulaitoksen vahvistaman koulutusohjelman mukaisen koulutuksen ja kummassakin tapauksessa poliisi on hyväksynyt hänet tehtävään. Käsitellessään hyväksymistä poliisilla on oikeus käyttää niitä rekisteritietoja, joihin turvallisuus selvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitettu suppea turvallisuus selvitys voi perustua.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen turvatarkastajat eivät ole oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. He eivät myöskään ole oikeutettuja voimakeinojen käyttöön.

Aluksen päällikön oikeudesta ja velvollisuudesta järjestyksen pitämiseksi ja turvallisuuden säilyttämiseksi aluksella säädetään merimieslain (423/1978) 74 §:ssä.

11 §

Vähimmän haitan periaate

Turvatarkastukset on suoritettava niin, ettei niistä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai tarkastuksen kohteelle. Toimenpiteellä ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa tai häiritä aluksella ja satamarakenteessa tapahtuvaa muuta toimintaa.

Henkilöön kohdistuvat tarkastukset on suoritettava hienotunteisesti.

12 §

Henkilöön kohdistuvat pakkotoimet

Jos henkilö kieltäytyy ottamasta osaa tämän lain mukaiseen tarkastustoimeen tai hänen voidaan perustellusti epäillä olevan vaaraksi merenkulun turvallisuudelle, rajavartiomies, poliisimies tai tullimies voi evätä häneltä pääsyn alukseen tai satamarakenteeseen taikka poistaa hänet alukselta tai satamarakenteesta. Toimenpiteen voi tarvittaessa suorittaa voimakeinoin, joita olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää tarpeellisina ja puolustettavina, kun otetaan huomioon merenkulun turvallisuuden vaarantuminen, poistettavan henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Tietojen antaminen ennen aluksen satamaan saapumista

Turvatoimiasetuksen 6 artiklassa tarkoitetut turvatoimiin liittyvät alusta koskevat tiedot on toimitettava Merenkululaitokselle Merenkululaitoksen määräämällä tavalla.

14 §

Satamanpitäjän ilmoitusvelvollisuus

Satamanpitäjän on viipymättä ilmoitettava poliisille turvatason arvioimista varten kaikista sellaisista tietoonsa tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta turvatoimiasetuksessa tai tässä laissa tarkoitettulle merenkulun turvallisuudelle. Ilmoitus on samalla tehtävä myös Merenkululaitokselle, rajavartiolaitokselle ja tullilaitokselle.

15 §

Aluksen päällikön ilmoitusvelvollisuus

Aluksen päällikön on viipymättä ilmoitettava satamanpitäjälle tai poliisille turvatason arvioimista varten kaikista sellaisista tietoonsa tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta turvatoimiasetuksessa tai tässä laissa tarkoitettulle merenkulun turvallisuudelle.

16 §

Aineiston esittämisvelvoite

Toimivaltaisella viranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta nähtäväkseen ne turvatoimiasetuksen ja tämän lain tavoitteiden toteuttamisen kannalta tarpeelliset asiakirjat, matkustajista tehty luettelot sekä muun aineiston ja luettelon, joita satamanpitäjän, laivanisännän tai aluksen päällikön on pidettävä tai säilytettävä, sekä saada näistä maksutta jäljennöksiä. Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus saada sähköisessä muodossa oleva aineisto myös teknisellä käyttöyhteydellä. Toimivaltainen viranomainen saa luovuttaa näin saatua aineistoa ainoastaan toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle. Tietoja saa käyttää vain turvatoimiasetuksessa tai tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten.

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus saada aluksen päälliköltä ja muilta aluksessa palvelevilta henkilöiltä sekä satamarakenteessa työskenteleviltä henkilöiltä tietoja ja apua sen tarkastamisessa, että alus tai satamarakenne on turvatoimiasetuksen ja tämän lain säännösten mukainen.

17 §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitettun suomalaisen satamarakenteen alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 28 §:n 1 momen-

tin 1 kohdassa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuun työhuoneisiin. Teknisellä laitteella tapahtuvaa äänen tai kuvan automaattista tallentamista saadaan suorittaa, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi sekä mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita satamarakenteeseen, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaiseen satamarakenteeseen tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 lukuun liittyvässä alusten ja satamarakenteiden turvasäännöstössä tarkoitettu turvataso 2 tai 3 on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (320/1999) tai tullilaissa (1466/1994) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitettun henkilörekisterin.

18 §

Sähköisten tietojen luovuttamisesta aiheutuneet kustannukset

Toimivaltainen viranomainen toteuttaa kustannuksellaan järjestelmän, jolla se voi vastaan-

ottaa ja käsitellä 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Toimivaltainen viranomainen vastaa myös järjestelmän viestintäverkkoon liittämisestä aiheutuneista kustannuksista.

Laivanisännällä ja satamanpitäjällä on oikeus saada valtion varoista korvaus yksinomaan toimivaltaisen viranomaisen ilmoittamien tarpeiden vuoksi hankittujen järjestelmien, laitteistojen tai ohjelmistojen investoinneista, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Laivanisännällä ja satamanpitäjällä on oikeus saada valtion varoista korvaus myös toimivaltaisen viranomaisen määräämästä toimenpiteestä aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Kustannusten korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö.

Laivanisäntä tai satamanpitäjä ei saa käyttää toimivaltaisen viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja tai ohjelmistoja kaupalliseen toimintaansa.

19 §

Puutteellisuuksien korjaaminen ja pakkokeinot

Jos satamanpitäjä ei noudata turvatoimiastetuksen tai tämän lain säännöksiä, Merenkulkulaitoksen on laiminlyöjää kuultuaan annettava asianmukaiset ohjeet ja määräykset puutteellisuuksien korjaamiseksi tai epäkohtien poistamiseksi. Merenkulkulaitos voi asettaa puutteellisuuksien korjaamiselle tai epäkohtien poistamiselle määräajan.

Jos satamanpitäjä vastustaa tarkastusta, ei luovuta 16 tai 17 §:ssä tarkoitettua aineistoa taikka ei noudata 1 momentissa tarkoitettua määräystä tai ei korjaa puutetta tai epäkohtaa Merenkulkulaitoksen asettaman määräajan kuluessa, Merenkulkulaitos voi harkintansa mukaan keskeyttää työt satamarakenteessa, kunnes vika tai puute on korjattu tai aineisto luovutettu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava poliisille ja satamanpitäjälle.

20 §

Toimivaltaisten viranomaisten yhteistyö

Kukin toimivaltainen viranomainen on toimialallaan velvollinen antamaan apua toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle.

21 §

Kustannusten korvaaminen

Turva-arviointien tekemisen ja turvasuunnitelmien hyväksymisen sekä todistuskirjojen myöntämisen maksullisuudesta ja maksuperusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Jos tämän lain mukaisissa tarkastuksissa havaitaan sellaisia puutteita, jotka turvatoimiasetuksen tai tämän lain mukaan oikeuttavat aluksen pysäyttämiseen tai sen toiminnan rajoittamiseen taikka töiden keskeyttämiseen satamarakenteessa, laivanisännän tai tämän Suomessa olevan edustajan taikka satamanpitäjän on korvattava kaikki lisätarkastuksiin liittyvät kustannukset.

22 §

Tietojen käsittely ja salassapito

Turva-arviointeihin ja turvasuunnitelmiin sisältyviä tietoja saavat käsitellä vain toimivaltaisen viranomaisen tehtävään osoittamat henkilöt, laivanisännän, aluksen ja satamarakenteen turvapäälliköt sekä turvapäälliköiden tehtävään osoittamat henkilöt.

Laivanisännän, aluksen tai satamarakenteen palveluksessa oleva taikka niiden turvajärjestelystä huolehtiva henkilö on velvollinen olemaan ilmaisematta sivulliselle, mitä hän on työtehtävässään saanut tietää turva-arvioinneista, turvasuunnitelmista sekä niiden toteuttamiseen liittyvistä seikoista mukaan lukien postilähetysten tarkastusten yhteydessä saadut tiedot.

Viranomaisten palveluksessa olevan tai sen toimeksiannosta toimivan sekä toimeksiantotehtävää hoitavan palveluksessa olevan vaitiolovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

23 §

Turvatoimirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 13 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai jättää noudattamatta Merenkulkulaitoksen 19 §:n nojalla antamaa määräystä, on tuomitettava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *turvatoimirikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus väärän todistuksen antamisesta toimivaltaiselle viranomaiselle säädetään rikoslain 16 luvun 8 §:ssä.

24 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 22 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

25 §

Muutoksenhaku

Toimivaltaisen viranomaisen tämän lain ja turvatoimiasetuksen nojalla tekemään päätökseen voi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus on käsiteltävä viipymättä.

Muutoksenhaku ei estä aluksen pysäyttämisen, aluksen tai satamarakenteen toiminnan rajoittamisen eikä 12 §:ssä tarkoitettua henkilöön kohdistuvaa pakkotointa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

5 luku

Voimaantulo

26 §

Voimaantulosäännös

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

alusrekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun alusrekisterilain (512/1993) 5 §,
muutetaan 1 §:n otsikko, 12 § ja 43 §:n 2 momentti sekä
lisätään 1 §:ään uusi 4 momentti, 4 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 2 a luku ja 43 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

*Alusrekisteri, siihen rekisteröitävät alukset ja
historiarekisteri*

— — — — —
Sellaisista alusrekisteriin merkityistä suomalaisista matkustaja-aluksista ja bruttovetoisuudeltaan vähintään 500 olevista suomalaisista lastialuksista, jotka liikennöivät kansainvälisillä

matkoilla, on pidettävä myös 2 a luvussa tarkoitettua historiarekisteriä.

4 §

Rekisteriviranomaiset ja rekisterialueet

— — — — —
Rekisteriviranomaisten tehtävistä historiarekisterin pitäjänä säädetään 2 a luvussa.

12 §

Virheen korjaaminen

Rekisteriasiaassa tehdyn virheellisen ratkaisun tai rekisterissä olevan virheellisen tiedon korjaamisessa noudatetaan hallintolain (434/2003) säännöksiä. Virheen korjaamisasian ratkaisemisesta on voimassa, mitä jäljempänä säädetään rekisteriasian ratkaisemisesta. Jollei korjaamisasiaa heti ratkaista, sen vireilläolosta on tehtävä merkintä rekisteriin.

Henkilötietoja koskeissa asioissa sovelletaan lisäksi, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

2 a luku

Historiarekisteri

13 a §

Rekisterin pito

Historiarekisterissä tulee olla laivanisännältä ja ulkomaiselta rekisteriviranomaiselta saatujen ja rekisteriviranomaisen hankkimien tietojen muodostama aluksen omistukseen liittyvien vaiheiden keskeytymätön tiivistelmä, johon liitetään myös aluksen aikaisemman lippuvaltion viranomaiselta saadut vastaavat tiedot.

Rekisterin tarkoituksena on muodostaa perusta rekisterissä olevan aluksen varustamiseksi aluksessa jatkuvasti säilytettävällä ja ajan tasalla pidettävällä asiakirjalla, joka sisältää ainakin 13 b §:ssä tarkoitetut tiedot.

Rekisteriä pidetään vahvistetun kaavan mukaisena englannin kielellä, mutta ulkomaiselta rekisteriviranomaiselta saadut tiedot voidaan säilyttää rekisterissä myös ranskan- tai espanjankielisinä. Rekisteriin merkittävät tiedot voidaan toimittaa rekisteriviranomaiselle myös suomen tai ruotsin kielellä. Rekisteritietoja koskevat ilmoitukset ja muut asiakirjat muodostavat alusta koskevan asiakirjavihkon.

Rekisterissä olevaa aikaisempaa tietoa ei saa poistaa, muuttaa, raaputtaa tai tehdä kelpaamattomaksi lukea.

13 b §

Rekisterin sisältö

Historiarekisteriin merkitään kustakin aluksesta:

- 1) lippuvaltio ja rekisteröinnin alkaminen ja päättyminen siinä valtiossa;
- 2) IMO-numero, nimi ja kotipaikka;
- 3) rekisteröity omistaja ja tämän osoite;
- 4) mahdollinen aluksen ilman miehistöä vuokrannut ja tämän osoite;
- 5) laivanisäntä, tämän osoite sekä sellaiset osoitteet, joista laivanisäntä hoitaa turvallisuusjohtamistoimintaa;
- 6) aluksen luokittaneen luokituslaitoksen nimi;
- 7) Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) alusten turvallisesta toiminnasta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä antamassa kansainvälisessä turvallisuusjohtamissäännöstössä (ISM-säännöstö) tarkoitetun vaatimustenmukaisuusasiakirjan tai väliaikaisen vaatimustenmukaisuusasiakirjan laivanisännälle antaneen taikka turvallisuusjohtamistodistuksen tai väliaikaisen turvallisuusjohtamistodistuksen alukselle antaneen hallinnon tai hyväksytyn laitoksen nimi sekä asiakirjan perusteena olevan auditoinnin suorittajan nimi, jos suorittaja on muu kuin todistuksen antaja; sekä
- 8) alusten ja satamien turvatoimien parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 725/2004 liitteessä II tarkoitetun lopullisen tai väliaikaisen aluksen kansainvälisen turvatodistuksen alukselle antaneen hallinnon tai tunnustetun turvaorganisaation nimi ja sen toimielimen nimi, joka on tarkastanut todistuksen antamisen perusteen, jos elin on muu kuin todistuksen antaja.

13 c §

Laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet

Laivanisännän on ilmoitettava todistettavasti rekisteriviranomaiselle:

1) 13 b §:ssä tarkoitetut tiedot silloin, kun rekisteröimisvelvollisuus alkaa aluksen tullessa suomalaiseksi;

2) 13 b §:ssä tarkoitettujen tietojen muutoksesta viimeistään 30 päivän kuluessa muutoksen tapahtumisesta; sekä

3) uusi lippuvaltio, jos laivanisäntä siirtää aluksen pois Suomen alusrekisteristä.

Laivanisännän tai aluksen päällikön on:

1) säilytettävä historiatiedot-asiakirja aluksessa ja sallittava asianomaisen tarkastajan tarkastaa se milloin tahansa; sekä

2) jätettävä historiatiedot-asiakirja alukseen, kun alus siirretään toiseen lippuvaltioon tai myydään uudelle omistajalle, kun uusi vuokraa ja vuokraa sen ilman miehistöä tai kun toinen laivanisäntä ottaa vastuun aluksen käyttämisestä.

13 d §

Rekisteriviranomaisen velvollisuudet

Rekisteriviranomaisen on:

1) merkittävä rekisteriin 13 b §:ssä tarkoitetut tiedot aluksesta ja näissä tiedoissa tapahtuneet muutokset;

2) annettava alukselle rekisteriin perustuva historiatiedot-asiakirja;

3) annettava alukselle tieto rekisteröidyn tiedon muutoksesta mahdollisimman nopeasti ja viimeistään ennen kuin kolme kuukautta on kulunut muutoksen tapahtumisesta korjaamalla, päivittämällä tai oikaisemalla asiakirja;

4) velvoitettava tarvittaessa laivanisäntä tai aluksen päällikkö 3 kohdassa tarkoitetun käsitteilyn viivästyessä oikaisemaan aluksella olevaa asiakirjaa siihen merkityn tiedon muuttuessa ja ilmoittamaan oikaisemisesta rekisteriviranomaiselle;

5) merkittävä rekisteriin ulkomaan viranomaisen antamat asiaankuuluvat tiedot aluksen siirtyessä Suomen rekisteriin; sekä

6) lähetettävä ensi tilassa ulkomaan lipun alle siirtynyttä alusta koskevat rekisteritiedot uuden lippuvaltion hallinnolle.

13 e §

Lain muiden säännösten soveltaminen

Mitä 1 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 3 momentissa, 12 ja 13 §:ssä, 16 §:n 2 momentissa, 28 §:n 1 momentissa sekä 30—32, 42, 44 ja 45 §:ssä säädetään, sovelletaan vastaavasti historiarekisteriin. Mitä 22 §:n 1 momentissa säädetään hakeuksen täydentämisestä, sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuun ilmoitukseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö vahvistaa historiarekisterin pidossa ja historiatiedot-asiakirjassa käytettävän kaavan.

13 f §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Rekisteriviranomaisen tekemään päätökseen historiarekisteriä koskevassa asiassa saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua päätöksen tekijältä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätökseen, jolla oikaisuvaatimus on hylätty, voidaan hakea muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

43 §

Rangaistussäännökset

Laivanisäntä, joka jättää rekisteriviranomaiselle määräajassa tekemättä 13 c §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tai rikkoo 13 c §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, taikka aluksen päällikkö, joka rikkoo 13 c §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankaram-

paa rangaistusta, *alusrekisterilakirikkomuksesta* sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rajavartiolaitoksesta 12 päivänä maaliskuuta 1999 annettuun lakiin (320/1999) uusi 9 a § seuraavasti:

9 a §

Rajavartiolaitoksen tehtävät ja erityiset toimivaltuudet alusten ja satamarakenteiden turvallisuuden lisäämiseksi

Rajavartiolaitoksen tehtävistä alusten ja satamien turvallisuuden edistämiseksi säädetään eräiden alusten ja niitä palvelevien satamarakenteiden turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (/), jäljempänä merenkulun turvatoimilaki.

Rajavartiolaitos on sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään rajavartiolaitoksen valvontaluusta, toimivaltainen suorittamaan merenku-

lun turvatoimilaissa tarkoitetut aluksen tai sataman turvallisuutta koskevat tehtävät.

Rajavartiolaitoksella on merenkulun turvatoimilaissa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa laissa tarkoitettu turvauhka on ilmennyt, poliisille poliisilain 2 luvun mukaan kuuluvat toimivaltuudet merellä olevaan alukseen ja siinä oleviin matkustajiin kohdistuvan turvauhan torjumiseksi, jollei päällystöön kuuluva poliisimies niitä rajoita.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2004